
Kyrkomötet
Motion 2018:63
av Elisabeth Sandlund och Kjell O Lejon

Fosterdiagnostik och människovärde

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. uppdra till kyrkostyrelsen att utarbeta och anta ett uttalande där det framgår att Svenska kyrkans syn på människor med funktionsnedsättning i allmänhet och personer med Downs syndrom i synnerhet är den att de är fullvärdiga människor skapade till Guds avbild med rätt till inkludering i samhället,
2. uppdra till kyrkostyrelsen att följa utvecklingen av nya metoder för fosterdiagnostik och de konsekvenser de kan leda till i form av ett ökat antal selektiva aborter,
3. uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram ett underlag att användas vid rådgivning till och självavård av blivande föräldrar som efter fosterdiagnostik fått ett önskat besked, där utgångspunkten är varje individs okränkbara människovärde.

Motivering

Allt fler landsting i Sverige erbjuder blivande mödrar nya former av fosterdiagnostik tidigt i graviditeten. Modern genteknik gör det möjligt att kartlägga en lång rad av egenskaper hos fostret men de icke-invasiva testerna (KUB och NIPT) har hittills i huvudsak använt för att upptäcka om barnet kommer att födas med Downs syndrom. Antalet barn med Downs syndrom borde statistiskt sett öka som en följd av höjd genomsnittsålder för svenska mödrar men minskar i stället eftersom många blivande föräldrar väljer att utnyttja möjligheterna till abort. I Danmark, där myndigheterna har proklamerat att målet är att helt utrota Downs syndrom, ser nu endast cirka tio procent av förväntade Downs-barn dagens ljus.

Utvecklingen i Sverige går i samma riktning, oaktat att livssituationen för personer med Downs syndrom förbättrats avsevärt de senaste decennierna. Medellivslängden har exempelvis ökat dramatiskt inte minst därför att de flesta barn med Downs syndrom som föds med hjärtfel numera opereras i späda ålder. De flesta barn, ungdomar och vuxna med Downs syndrom lever ett gott liv med varierande men generellt sett stor självständighet. Undersökningar har visat att de är mer tillfreds med sin livssituation än genomsnittet av befolkningen.

För den som är villig att betala finns redan möjlighet att få information om en lång rad andra avvikelser hos fostret vilket riskerar att ytterligare öka antalet selektiva aborter när föräldrar väljer bort barn som bär på anlag även för lindriga funktionsnedsättningar.

Vid Svenska kyrkans systerkyrka Church of Englands synod i februari antogs enhälligt ett uttalande där kyrkans syn på personer med Downs syndrom formulerades med hänvisning till att den offentliga sjukvården i Storbritannien avser att i ökad utsträckning erbjuda NIPT-tester.

Samtidigt som den medicinska vetenskapens framsteg bejakades slog synoden fast att varje människa är skapad till Guds avbild med samma okränkbara värde och att personer med Downs syndrom är fullkomliga mänskliga varelser som förtjänar att fullständigt inkluderas i såväl kyrka som samhälle. Alla åtgärder som krävs måste vidtas för att säkerställa att de välkomnas och behandlas med värdighet och respekt. Blivande föräldrar som får information om att deras barn kommer att födas med Downs syndrom måste, betonar Church of England, få allsidig och objektiv information av hälsovårdsmyndigheterna.

Svenska kyrkan bör följa i vår systerkyrkas fotspår med ett liknande uttalande. Konsekvenserna av en allt mer lättillgänglig fosterdiagnostik behöver därutöver kartläggas för att säkerställa att etiska aspekter beaktas och människovärdets okränkbarhet hålls i helgd. Därtill behöver präster och diakoner stöd i rådgivning och självvård av blivande föräldrar inför och efter fosterdiagnostik.

Stockholm den 30 juli 2018

Elisabeth Sandlund (FK)

Kjell O Lejon (FK)